

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران

پروتکل عملیاتی آموزش به بیمار در بیمارستان های دانشگاه علوم پزشکی تهران

با توجه به اهمیت آموزش به بیمار، به عنوان یک مداخله اثربخش پرستاری و نقش آن در کاهش عوارض درمان، افزایش توانایی خود مراقبتی در بیماران و افزایش رضایتمندی آنان، با هدف ارائه آموزش های سازماندهی شده و منظم بیماران مراجعه کننده به واحد های تحت پوشش این دانشگاه، در سال ۱۳۸۶ پروتکل آموزش به بیمار طراحی گردید که تاکنون در واحد های تابعه در حال اجرا می باشد.

جهت طراحی این پروتکل، ابتدا وضعیت موجود واحد های تابعه از نظر آموزش به بیمار مورد بررسی قرار گرفت و موانع موجود شناسایی گردید. سپس پروتکلی با هدف رفع موانع آموزش به بیمار و توسعه، هماهنگی و ارتقاء کیفیت برنامه های آموزش سلامت به مدد جویان طراحی گردید که مراحل انجام آن به شرح ذیل می باشد:

موانع آموزش سلامت به مددجو در مراکز تحت پوشش:

- ✓ عدم آگاهی پرستار نسبت به نیاز های آموزشی بیماران
- ✓ کمبود وقت پرستاران به خاطر تراکم سایر وظایف پرستاری
- ✓ عدم برنامه ریزی در مورد آموزش به بیمار در کار روزانه پرستاران به عنوان یک وظیفه
- ✓ عدم وجود محیط و وسایل آموزشی مناسب در بیمارستان
- ✓ عدم توجه و حمایت مسئولین و مدیران در قبال مساله آموزش بیمار

راهکار های پیشنهادی جهت غلبه بر موانع آموزش مددجو:

- ✓ ایجاد بخش خدمات مدیریتی جهت آموزش به بیمار
- ✓ افزایش آگاهی های پرستاران
- ✓ فراهم کردن ابزار های آموزش جهت کیفیت بالاتر آموزش به بیمار

✓ ایجاد هماهنگی در خدمات آموزشی به بیمار

✓ گنجاندن فرایند آموزش به بیمار در کار روزانه پرستاران به عنوان یک وظیفه

با توجه به موانع موجود و راهکارهای عنوان شده، جهت مراحل اجرایی فرایند آموزش سلامت به مدد جو به شرح ذیل برنامه

ریزی گردید:

۱. ایجاد پست سازمانی کارشناس مسئول آموزش سلامت در چارت سازمانی معاونت درمان - مدیریت امور پرستاری.

۲. ایجاد پست سازمانی سوپر وایزر آموزش به بیمار در تشکیلات دانشگاه

۳. تعیین سوپروایزران آموزش به بیمار در تمام مراکز تحت پوشش.

شرایط احراز پست :

✓ داشتن مدرک کارشناسی ارشد (با گرایش پرستاری یا آموزش بهداشت)

✓ داشتن سابقه کار بالینی حداقل ۵ سال

✓ آشنایی با مهارتهای هفتگانه کامپیوتر

✓ تسلط نسبی به زبان انگلیسی (جهت بررسی متون و منابع لاتین)

✓ توانایی هدایت اجرایی برنامه های آموزش سلامت

✓ توانایی تهیه جزوات، پوسترها، فیلمها و پمفلت های آموزشی

۴. تشکیل کار گروه های بیمارستانی:

✓ کار گروه مرکزی

✓ کار گروه داخل بخش

اعضاء کار گروه مرکزی آموزش به بیمار :

✓ معاون درمان بیمارستان

✓ معاون آموزشی بیمارستان یا نماینده هیئت علمی بیمارستان

✓ مدیر بیمارستان

✓ مدیر پرستاری بیمارستان

✓ رییس بهبود کیفیت بیمارستان

✓ سوپروایزر آموزش به بیمار به عنوان دبیر کار گروه

✓ مسئول روابط عمومی و رسانه بیمارستان

✓ نماینده سر پرستاران به تناسب بخش های فعال

✓ نماینده سوپر وایزرین بالینی

وظایف کار گروه مرکزی آموزش به بیمار :

۱. تدوین دستورالعمل "آموزش خود مراقبتی به بیماران در بخش های بالینی"
۲. شناسایی و تامین منابع، امکانات و کارکنان مرتبط
۳. تایید و ابلاغ حداقل موارد آموزشی به بیمار در طول بستری توسط پزشک و پرستار و سایر کارکنان بالینی
۴. تدارک منابع مالی و تسهیلات آموزشی موردنیاز جهت خدمات آموزش به بیمار
۵. برنامه ریزی جهت تهیه محتواهای آموزشی معتبر
۶. بررسی نتایج سنجش اثر بخشی آموزش های ارائه شده به بیماران در بخش های بالینی
۷. اخذ تصمیمات اصلاحی، تدوین و ابلاغ برنامه اصلاحی
۸. پایش اثر بخشی اقدامات اصلاحی انجام شده در خصوص ارتقای برنامه های آموزش به بیمار
۹. ارتقای مستمر دانش و مهارتهای آموزش و مشاوره کارکنان از طریق برگزاری کلاس ها و کارگاههای آموزش به

بیمار

۱۰. برنامه ریزی و فراهم سازی زمینه اجرای دستورالعمل های ابلاغ شده از معاونت درمان دانشگاه در خصوص آموزش

به بیمار

جلسات کار گروه مرکزی آموزش به بیمار، باید حداقل به صورت فصلی و در مواقع لزوم تشکیل گردد.

اعضای کار گروه داخل بخشی آموزش به بیمار:

✓ رئیس بخش یا یکی از اساتید به انتخاب رئیس بخش

✓ سوپروایزر آموزش به بیمار

✓ سرپرستار بخش

✓ پرستاران رابط آموزش به بیمار (Link nurse) در کلیه بخشها

وظایف کار گروه داخل بخشی آموزش به بیمار:

۱. انجام نیازسنجی آموزشی از بیماران بخش

۲. تعیین الویت های آموزشی بیماران بر اساس نیازسنجی انجام شده

۳. برنامه ریزی در جهت تهیه محتواهای آموزشی معتبر و استاندارد متناسب با نیازسنجی انجام شده و اولویتهای خاص

۴. نظارت بر اجرای برنامه های آموزشی بیماران در بخش

۵. ارزیابی اثر بخشی آموزش های ارائه شده به بیماران (حداقل سه ماه یکبار) با استفاده از روش های استاندارد

۶. ارائه گزارش نتایج سنجش اثر بخشی آموزش های ارائه شده به کارگروه بیمارستانی آموزش به بیمار

۷. اجرای برنامه های اصلاحی تدوین شده در کارگروه بیمارستانی و بررسی مجدد اثر بخشی اقدامات اصلاحی انجام

شده

۸. پیش بینی منابع مالی و تسهیلات آموزشی مورد نیاز بخش و پیشنهاد آن به کارگروه بیمارستانی

۹. پایش و بازبینی مستمر برنامه های آموزش به بیمار در جهت ارتقای کیفیت خدمات آموزش به بیمار در بخش

جلسات کارگروه داخل بخشی آموزش به بیمار، باید حداقل هر دو ماه و در مواقع لزوم تشکیل گردد.